

Θέμα 5

Καμishibaï και δεξιότητες-κλειδιά της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σε έναν παγκοσμιοποιημένο και δυναμικό κόσμο, ταχέως μεταβαλλόμενο και σε μεγάλο βαθμό διασυνδεδεμένο, **οι ευρωπαίοι πολίτες** χρειάζονται **εγκάρσιες δεξιότητες** τις οποίες θα πρέπει να αναπτύξουν περαιτέρω καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Επιπλέον, οι δεξιότητες αυτές δεν μπορούν να αποτελούν προνόμιο μιας ελίτ, αλλά πρέπει να είναι διαθέσιμες σε όλους τους νέους Ευρωπαίους, και όχι μόνο, όπως υποδεικνύεται από τον στόχο 4 « Ποιοτική εκπαίδευση » της Ατζέντας 2030 του ΟΗΕ³, ο οποίος επεξηγείται στο σημείο 7:

«να διασφαλιστεί ότι όλοι μαθητές/τριες θα αποκτήσουν τη γνώση και θα καλλιεργήσουν τις δεξιότητες που χρειάζονται για να προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη, και μεταξύ άλλων, μέσω της εκπαίδευσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη και μέσω του βιώσιμου τρόπου ζωής, να προάγουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα των φύλων, την προώθηση της ειρήνης και της μη-βίας, την ταυτότητα του παγκόσμιου πολίτη καθώς και την αναγνώριση της πολιτιστικής ποικιλίας και της συμβολής της στη βιώσιμη ανάπτυξη».

Ήδη το 2006, μια σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴ είχε προτείνει **ένα πλαίσιο αναφοράς για τη διά βίου εκπαίδευση και επιμόρφωση**, το οποίο όριζε **οκτώ δεξιότητες κλειδιά** για τους νέους ευρωπαίους με στόχο «να υποστηρίξει το δικαίωμα σε μία εκπαίδευση, μια επιμόρφωση και μια διά βίου μάθηση συμπεριληπτική και ποιοτική», καθώς και να παρέχει βοήθεια «σε όλους

τους μαθητές, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση ή έχουν ειδικές ανάγκες, ώστε να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους». Ο ορισμός αυτών των δεξιοτήτων κλειδιών αποσκοπούσε στο να «θέσει τα θεμέλια για πιο δίκαιες και δημοκρατικές κοινωνίες » και να ανταποκριθεί στην ανάγκη «να επιτευχθεί μια συμπεριληπτική και βιώσιμη ανάπτυξη, στην κοινωνική συνοχή και στην ανάπτυξη μιας δημοκρατικής κουλτούρας». Σε αυτό το έγγραφο, ορίζουμε

³ <https://www.undp.org/content/undp/fr/home/2030-agenda-for-sustainable-development.html>

⁴ ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 18ης Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με τις δεξιότητες κλειδιά για τη διά βίου μάθηση (2006/962/CE).

τη δεξιότητα ως «έναν συνδυασμό γνώσεων, ικανοτήτων και στάσεων κατάλληλων για κάθε πλαίσιο » και εξηγούμε ότι οι δεξιότητες κλειδιά αποτελούν τη βάση για την προσωπική ανάπτυξη, κοινωνική ένταξη, την ιδιότητα του ενεργού πολίτη και την πρόσβαση στον κόσμο της εργασίας.

Εξηγεί επίσης ότι: «οι γνώσεις αποτελούνται από γεγονότα, αριθμούς, έννοιες, θεωρίες και ιδέες που είναι ήδη καθιερωμένες και υποστηρίζουν την κατανόηση ενός συγκεκριμένου τομέα ή θέματος», οι ικανότητες ορίζονται ως «η ικανότητα να εκτελούνται διαδικασίες και να χρησιμοποιούνται οι υπάρχουσες γνώσεις για την επίτευξη αποτελεσμάτων» και ότι «οι στάσεις περιγράφουν τις διαθέσεις και τις νοοτροπίες που επιτρέπουν να δράσεις ή να αντιδράσεις απέναντι σε ιδέες, ανθρώπους ή καταστάσεις».

Μια σύσταση του **Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης** στις 22 Μαΐου 2018 αντικαθιστά το ευρωπαϊκό πλαίσιο των δεξιοτήτων κλειδιών που υιοθετήθηκε το 2006. Το νέο αυτό έγγραφο απευθύνεται σε δομές εκπαίδευσης, επιμόρφωσης και μάθησης, τόσο τυπικές όσο και μη τυπικές και άτυπες, σε μια προοπτική δια βίου μάθησης «συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, με στόχο να καθιερώσει έναν κοινό ορισμό των δεξιοτήτων, ο οποίος μπορεί να διευκολύνει τις μεταβάσεις και τη συνεργασία μεταξύ αυτών των διαφορετικών δομών».

Το έργο της δημιουργίας ενός πολύγλωσσου Kamishibaï, μέσω της διεπιστημονικής και πολύγλωσσης προσέγγισής του, κινείται προς την κατεύθυνση που συνιστά το εν λόγω ευρωπαϊκό έγγραφο-πλαίσιο. Στο σχεδιάγραμμα που ακολουθεί, θα επισημάνουμε τις στάσεις που επιτρέπει η δημιουργία ενός πολύγλωσσου Kamishibaï να εργαστούμε με βάση τις οκτώ δεξιότητες του 2018:

<p>Δεξιότητες ανάγνωσης και γραφής</p>	<p>Η δημιουργία ενός πολύγλωσσου kamishibaï επιτρέπει στους μαθητές να αναπτύξουν «μια θετική στάση απέναντι στην ανάγνωση και τη γραφή» και «ένα ανοιχτό πνεύμα για εποικοδομητικό και κριτικό διάλογο», καθώς και την προτίμηση για την αισθητική ποιότητα. Η εκμάθηση της ανάγνωσης πραγματοποιείται σε ένα ουσιαστικό πλαίσιο για τον μαθητή και την τάξη.</p>
<p>Πολυγλωσσικές δεξιότητες</p>	<p>Αυτές οι δεξιότητες βρίσκονται στο επίκεντρο του προγράμματος Kamishibaï, το οποίο επιτρέπει στους μαθητές να ευαισθητοποιηθούν στη γλωσσική και πολιτιστική ποικιλομορφία καθώς και να αναπτύξουν την περιέργεια για τις</p>

	γλώσσες και τη διαπολιτισμική επικοινωνία. Αναδεικνύοντας όλες τις γλώσσες του περιβάλλοντος του μαθητή, υποστηρίζει τον σεβασμό του κάθε γλωσσικού προφίλ (γλώσσες της οικογένειας, γλώσσες μειονοτήτων, γλώσσες μετανάστευσης).
Μαθηματική δεξιότητα, δεξιότητες στην επιστήμη, στις τεχνολογίες και στη μηχανική	Η δημιουργία των castelet οδηγεί τους μαθητές στο να εργαστούν πάνω σε μαθηματικές δεξιότητες. Υπό το πρίσμα της επιστημονικής και τεχνολογικής προόδου, τα θέματα που πραγματεύεται η ιστορία επιτρέπουν τον προβληματισμό σχετικά με ηθικά ζητήματα και προκλήσεις που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα, με τον εαυτό μας, την οικογένεια, την κοινότητα και τον κόσμο (Agenda 2030).
Ψηφιακή δεξιότητα	Η δημιουργία ψηφιακών εκδόσεων των Kamishibaïs επιτρέπει επίσης να ασχοληθούμε με τα ηθικά ζητήματα καθώς και με την ασφάλεια και την υπευθυνότητα στη χρήση αυτών των εργαλείων.
Προσωπικές και κοινωνικές δεξιότητες και δεξιότητα μαθαίνω να μαθαίνω	Ένα πρότζεκτ Kamishibaï περιλαμβάνει την ικανότητα να μαθαίνει και να εργάζεται κανείς τόσο ανεξάρτητα όσο και ομαδικά, να οργανώνει και να προχωράει στη δική του μάθηση, να την αξιολογεί και να τη μοιράζεται. Επιπλέον, κατά τη λήψη αποφάσεων για την προώθηση του πρότζεκτ, οι μαθητές θα πρέπει να μάθουν να επικοινωνούν εποικοδομητικά, να συνεργάζονται και να διαπραγματεύονται σε ομάδες, να δείχνουν ανοχή, να εκφράζουν και να κατανοούν τις διαφορετικές απόψεις.
Δεξιότητες του πολίτη	Η ομαδική εργασία επιτρέπει την ανάπτυξη κριτικής σκέψης και ολοκληρωμένων ικανοτήτων επίλυσης προβλημάτων.
Επιχειρηματικές δεξιότητες	Η συμμετοχή σε ένα συλλογικό πρότζεκτ επιτρέπει την ανάπτυξη της πρωτοβουλίας και δράσης, της δυναμικής στάσης, του προοδευτικού οράματος, του θάρρους και της επιμονής στην επίτευξη των στόχων.
Δεξιότητες που σχετίζονται με την πολιτιστική	Όπως και για τις πολυγλωσσικές δεξιότητες, πρόκειται για βασικές δεξιότητες για αυτό το πρότζεκτ, το οποίο μπορεί να οδηγήσει τους μαθητές στην ανάπτυξη «μιας ανοικτής στάσης

ευαισθησία και έκφραση	και σεβασμού προς την ποικιλομορφία των πολιτιστικών εκφράσεων, μιας ηθικής και υπεύθυνης προσέγγισης της πνευματικής και πολιτιστικής ιδιοκτησίας», καθώς και μιας περιέργειας «για τον κόσμο, ενός ανοίγματος του πνεύματος που επιτρέπει τη φαντασία νέων δυνατοτήτων και μιας προθυμίας συμμετοχής σε πολιτιστικές εμπειρίες».
-------------------------------	--

Θέμα 5

Kamishibai και δεξιότητες κλειδιά της Ευρωπαϊκής Ένωσης: μαρτυρίες

Η συγκεκριμένο ενότητα έχει ως στόχο να απεικονίσει λεπτομερώς τον αντίκτυπο της συμμετοχής στον διαγωνισμό για το πολύγλωσσο Kamishibai και, γενικότερα, της παραγωγής καρτελών, με βάση τα ημερολόγια που δημιούργησαν οι εκπαιδευτικοί κατά τη διάρκεια των εκδόσεων 2018-2019 και 2019-2020.

<p>Δεξιότητες ανάγνωσης και γραφής</p>	<p>« Οι μαθητές έμαθαν τη σημασία του να ξαναγράφεις, να ξαναδιαβάζεις και να μη φοβάσαι να αλλάζεις πράγματα. Κατάλαβαν τη σημασία της συνολικής συνοχής ».</p> <p>« Οι μαθητές μπόρεσαν να εξασκηθούν στο να βάλουν φωνή σ'ένα κείμενο, κάνοντας μια ζωντανή ανάγνωση: σεβόμενοι τη στίξη, δίνοντας τον τόνο, διαβάζοντας δυνατά και κατανοητά ».</p> <p>Το πρότζεκτ επέτρεψε « να εφαρμοστεί στην πράξη η ικανότητα ανάγνωσης σε διάφορες γλώσσες ».</p>
<p>Πολυγλωσσικές δεξιότητες</p>	<p>« Η συμμετοχή στον Διαγωνισμό μας έδωσε τη δυνατότητα να αναδείξουμε τη σημασία της πολυγλωσσικής εκπαίδευσης. Στο σχολείο, παίζει έναν ρόλο στο άνοιγμα στον κόσμο και στην κοινωνική ένταξη των οικογενειών που δεν είναι ιταλικές. Αλλά αυτή η διαδρομή μας οδηγεί επίσης στην ανακάλυψη του τοπικού γλωσσικού μας πλούτου.</p> <p>Οι μαθητές παρατήρησαν αρκετές φορές τις ομοιότητες μεταξύ ορισμένων λέξεων διαφορετικών γλωσσών. »</p>
	<p>« Η κατασκευή του butaï ενσωματώθηκε στον τομέα των μαθηματικών κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Με την κατασκευή των μίνι-butai, των δραστηριοτήτων tangram και τον εσωτερικό διαγωνισμό butaï, οι οποίοι επέτρεψαν την πραγματοποίηση ενός castelet/butaï, με τη βοήθεια των</p>

Τεύχος που παρήχθη το 2021 στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου "Erasmus+ Kamilala: ένα δημιουργικό έργο για την κοινωνική ένταξη μέσω του ανοίγματος στις γλώσσες και τους πολιτισμούς" - 2019-1-FR01-KA201-062903, που χρηματοδοτείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
Εταίροι: Επιστημονικός Σύλλογος Dulala, Πανεπιστήμιο του Aveiro, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Paris 8, Αυτόνομη Περιφέρεια της Vallée d'Aoste.

Η παρούσα δημοσίευση αντανακλά μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

<p>Μαθηματική δεξιότητα, δεξιότητες στην επιστήμη, στις τεχνολογίες και στη μηχανική</p>	<p>γονέων, τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να μάθουν διάφορα μαθηματικά περιεχόμενα, δηλαδή τα γεωμετρικά σχήματα, τα γεωμετρικά στερεά, την έννοια των μοντέλων/ακολουθιών και ακόμη και τις ώρες. Οι μαθητές μπόρεσαν να αναγνωρίσουν τα ονόματα των διαφόρων γεωμετρικών σχημάτων και να τα συσχετίσουν με τα σχήματα της καθημερινότητάς μας και τα σχήματα του tangram. Πραγματοποιήθηκαν μετρήσεις - για την κατασκευή των butaï (μίνι και κανονικό μοντέλο), για την κατασκευή των σανίδων - οι αποστάσεις συγκρίθηκαν μεταξύ των διαφόρων χωρών που υπάρχουν στο Kamishibaï. Το ίδιο ισχύει και για ορισμένα γεωμετρικά στερεά, τα οποία αναφέρονται και συγκρίνονται με ορισμένα μέρη των butaïs. Επιπλέον, γίνεται αναφορά και σε μοτίβα, δηλαδή σε ακολουθίες. Αυτό σημαίνει ότι ο μαθητής έχει επίγνωση της κανονικότητας του μοτίβου και κατανοεί ότι πρόκειται για ένα περιεχόμενο που ανήκει στα μαθηματικά. Ήταν μια εξαιρετικά θετική εμπειρία.»</p>
<p>Προσωπικές και κοινωνικές δεξιότητες και δεξιότητα μαθαίνω να μαθαίνω</p>	<p>« Προσωπικά, θεωρώ ότι αυτό το είδος εργασίας μου επέτρεψε να παρατηρήσω τα παιδιά σύμφωνα με δυναμικές και καταστάσεις που διαφέρουν από την κανονικότητα. Κατ' αρχάς, το γεγονός ότι συνεργάστηκαν με μεγαλύτερους ή μικρότερους φίλους αποτέλεσε έναυσμα για τη χρήση ιδιαίτερων στρατηγικών συνεργασίας εκ μέρους των παιδιών: βοήθησαν ή βοηθήθηκαν από φίλους, οπότε έθεσαν τον εαυτό τους σε δοκιμασία.</p> <p>Δεύτερον, έδειξαν ότι απόλαυσαν την τελική εργασία τους και νομίζω ότι δεν έχω άδικο όταν λέω ότι αύξησαν την αυτοεκτίμησή τους.»</p> <p>« Μετά τη σημασία της επιθυμίας για τη χρήση διαφόρων γλωσσών, είδαμε ότι τα παιδιά ήταν πιο προσεκτικά στις πτυχές που είχαν τονιστεί κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων, όπως για παράδειγμα η επιστημονική πτυχή (επαλήθευση υποθέσεων κ.λπ.), η εκφραστική πτυχή (γλώσσες, ζωγραφιές, θεατρικότητα κ.λπ.) και η συναισθηματική πτυχή (εγώ και οι άλλοι κ.λπ.). Τα παιδιά έχουν έναν πιο συνειδητό τρόπο μάθησης.</p> <p>Από παιδαγωγική άποψη, το πρότζεκτ προώθησε τη συνεργατική μάθηση, τη διδασκαλία/υποστήριξη από συνομήλικους (peer tutoring), την ενεργητική και βιωματική</p>

	<p>μάθηση, δηλαδή το « μαθαίνω κάνοντας » (learning by doing). Επιπλέον, ο ρόλος που διαδραματίζουν οι οικογένειες βοήθησε στο να ενισχυθεί η σύνδεση μεταξύ του περιβάλλοντος, του σχολικού θεσμού και του οικογενειακού δικτύου, των πρωταρχικών συμμετεχόντων του εκπαιδευτικού και διδακτικού πρότζεκτ του παιδιού ».</p>
--	---

<p>Δεξιότητες του πολίτη</p>	<p>« Οι μαθητές έμαθαν να εργάζονται σε ομάδες, να εκφράζουν τις απόψεις τους, να σέβονται τις διαφορές και να εκτιμούν τις γλώσσες που διδάσκονται στο σχολείο ».</p> <p>« Η μεγαλύτερη αλλαγή που έχω δει σχετίζεται με τον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά των δύο τάξεων μιλούν και σχετίζονται μεταξύ τους: αισθάνονται λίγο περισσότερο μέρος ενός κοινωνικού οργανισμού που τους ανήκει ».</p>
<p>Επιχειρηματικές δεξιότητες</p>	<p>« Οι μαθητές είχαν τον κύριο ρόλο σε αυτό το έργο, εγώ απλώς τους καθοδήγησα. Πρότειναν τις ιδέες και την πλοκή της ιστορίας, εργάστηκαν σε ομάδες, ήταν υπεύθυνοι για όλους τους χαρακτήρες, αποφάσιζαν για την οργάνωση των χαρακτήρων και τα στοιχεία της ιστορίας που θα τοποθετούνταν σε κάθε καρτέλα. Οι μαθητές επέλεξαν τις γλώσσες που θα εντάξουν, ανάλογα με το αντικείμενο/ύλη και τις γλωσσικές τους γνώσεις ».</p>
<p>Δεξιότητες που σχετίζονται με την πολιτιστική ευαισθησία και έκφραση</p>	<p>« Το πρόγραμμα προώθησε την εκμάθηση της προφορικής, γραπτής και καλλιτεχνικής έκφρασης. Είχαμε την ευκαιρία να μιλήσουμε για τις χώρες καταγωγής των παιδιών, τονίζοντας τις διαφορές που υπάρχουν στον γεωγραφικό, γλωσσικό και πολιτιστικό τομέα. Παρατηρήσαμε ότι αυτές οι διαφορές δεν είναι εμπόδια, αλλά πλούτος ».</p>

